Ч. 185 (13.474). Львів, вівторок 18. липня 1933. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік L.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Про „Новий Час" і споріднені йому органи преси.

РЕЗОЛЮЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ У.Н.Д.О. УХВАЛЕНІ НА ЗАСІДАННІ ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1933 р. У СПРАВІ ПРЕСИ ВИДАВНИЦТВ п. ТИКТОРА („Новий Час", „Наш Прапор", „Комар" і „Народня Справа").

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, розглянувши справу видавництв підприємця І. Тиктора, приняв такі постанови:

1). Не нехтуючи права на самостійність думки й критики, Центральний Комітет стверджує, що від досить довгого часу українська преса, що є власністю підприємця п. Івана Тиктора, тобто „Новий Час", „Наш Прапор", „Народня Справа" і „Комар"

а) веде боротьбу зі зорганізованим в Українському Національно-Демократичному Обєднанні табором, оклевечуючи його провід та намагаючись понизити вартість і вагу як проводу так і цілої партії, а також вагу тієї української національної преси, яку видають українські національні громадські чинники,

б) заповідає боротьбу з усіми центральними установами та їхніми керманичами, прямуючи таким чином до того, щоби підірвати довіря громадянства до тих установ і взагалі до зорганізованого українского життя, та не висуваючи зі свого боку нічого позитивного.

2). Центральний Комітет стверджує, що така пресова кампанія наносить необчислимі шкоди народній справі, а передовсім політичному зорганізованому життю народу і в першій мірі Українському Національно-Демократичному Обєднанню. Тому Центральний Комітет не вважає можливим, щоби члени У.Н.Д.О. далі піддержували видавництва п. Тиктора.

ВИКЛЮЧЕННЯ РЕД. ДМ. ПАЛІІВА З ПАРТІЇ.

ПОСТАНОВА Ц.К. У.Н.Д.О. У СПРАВІ РЕД. Д. ПАЛІІВА.

Центральний Комітет стверджує, що п. редактор Дмитро Паліїв, виступаючи як член Центрального Комітету на сторінках преси проти партії й її проводу, ділав на шкоду партії і тим нарушував партійну дисципліну. На тій підставі Центральний Комітет, згідно з уступом І. відділ Г). т. 3. организаційного статуту, рішає виключити п. ред. Дмитра Паліїва з членів УНДО.

ВИСТУПЛЕННЯ З ЧЛЕНІВ Ц.К. і ПАРТІЇ П. ПОСЛА ВОЛОДИМИРА КОХАНА і П. ПЕТРА ПОСТОЛЮКА.

Центральний Комітет приймає до відома устні заяви на засіданні Ц. К. пп. посла Володимира Кохана й Петра Постолюка про їх виступлення з членів Центрального Комітету і партії. Рівночасно Центральний Комітет взиває посла Володимира Кохана зложити посольський мандат, який він дістав з листи Українського Національно-Демократичного Обєднання.

* * *

Над усіми тими постановами відбулося поіменне голосування. У справі преси підприємця І. Тиктора, в присутности пп. Паліїва, Кохана і Постолюка, голосувало за резолюцією 26 членів ЦК, проти трьох, стрималося від голосування 2. У справі виключення п. Дм. Паліїва з партії голосувало всіх 28, в тім 25 за виключенням, 1 проти і двох стрималося від голосування. У справі заяви посла Кохана голосувало 28, з того двох було проти приняття заяви, а один стримався від голосування. У справі заяви п. Постолюка, що був заступником члена Центр. Комітету, голосували всі присутні за приняттям заяви до відома.

—o—

ПЕРЕД РОЗЛАМОМ ФРАНЦУСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. Ще від пятниці 14. липня ц. р. радить у Парижі конгрес французької соціялістичної партії. Наради вельми бурхливі. Заатаковано начального провідника партії і начального редактора партійного органу „Ле Попюлер" посла Блюма. На конгресі чітко зарисувалася боротьба між правицею партії, яку репрезентує пос. Ренодель, що вимагає згармонізувати інтереси партії з вимогами народу і держави та лівицею під проводом пос. Форе, що обстоює тези чистого марксизму. Дотепер не дійшло до розламу партії лише тому, що обі групи бажають перекинути взаїмно на себе відповідальність за розлам партії. Якщо нині не прийде до сецесії одної групи, конгрес ухвалить загальникові резолюції, а розлам партії відсунеться до осені.

—o—

ГЕНДЕРСОН У БЕРЛІНІ.

ЛЬОНДОН, 17. 7. ПАТ. „Сіндей Експрес" повідомляє, що Гендерсон виїзджає з Риму до Берліна, щоби зобовязати Гітлера, що Німеччина в найближчих роках не буде зброїтися. Якщо Гітлер відмовить, тоді Гендерсон зречеться проводу роззброїйної конференції.

—o—

ҐЕН. БАЛЬБО В ШІКАҐО.

МОНТРЕАЛЬ, ПАТ. В суботу пополудні з Монтреалю вилетіла ескадра італійських летунів до Шікаґо. 50-тисячна юрба пращала з ентузіязмом італійських летунів. Ескадра відлетіла в полуднево-західнім напрямі через Торонто, Толедо до Шікаґо. З ґен. Бальбо летить з Монтреалю італійський амбасадор з Вашингтону, який виїхав до Монтреалю, щоби привитати італійських летунів. На зустріч італійським летунам вилетіло з Шікаґо 40 військових літаків, які зустрінули ескадру ґен. Бальбо на кордоні Зл. Держав і Канади.

ШІКАҐО, 17. 7. ПАТ. Ескадра італійських летунів прилетіла до Шікаґо в год. 23.30 після місцевого часу.

ВІДПРУЖЕННЯ МІЖ ФРАНЦІЄЮ ТА ІТАЛІЄЮ.

Півофіціяльний французький комунікат.

ПАРИЖ, ПАТ. По підписаню пакту 4-ох держав у Римі видано офіціяльний комунікат, у якому підкреслюється не лише дипльоматичний успіх і вагу зі співпраці між Англією, Францією, Німеччиною та Італією, але найбільше оте відпруження у взаєминах між Францією та Італією. Між парафованням і підписанням пакту 4-ох держав відбувалася між Парижем та Римом жива виміна думок. Тоді французькі представники намагалися вияснити, як сиґнатарі пакту 4-ох держав уявляють собі суть цього пакту і його виконання. Розмови ці були згідні з духом пакту Союзу Народів і виявили однозгідні погляди на низку важливих питань. Наслідки цього зближення між Францією та Італією можна вже заобсервувати на господарській конференції в Льондоні, де міністри фінансів Франції та Італії з успіхом боронили „здорової валюти", потягнувши за собою держави вірні „золотовій валюті". Обговорено теж політичне положення середущої Европи і щойно майбутні випадки виявлять однозгідність поглядів Франції та Італії на ці питання. Обі держави узгіднили теж свої погляди щодо розброєння. Суперечности, які від декількох років виявлялись між тезами Франції та Італії, злагіднено теж під кінець конференції. Комунікат подає надію, що дальші розмови між представниками обох урядів, усунуть дорешти ще деякі ріжниці між обома державами.

ПАРИЖ, ПАТ. Премієр Даладіє вислав амбасадорові де Жувенелеві телеграму висловлюючи своє вдоволення з підписання пакту 4-ох.

—o—

ДОЛЯР 6.25 ЗОЛ.

На чорній біржі плачено за доляр 6.25 зол.

ЗА 4 ДНІ ДОВКОЛА СВІТУ.

Сміливий летун летить до Москви.

СЕН ЖАН. ПАТ. В год. 7.10 вечором (амер. час) перелетів туди американський летун Вілі Пост, який вибрався літаком довкола світу. Його траса лету йде, як і летуна Матерна, понад Атлянтійський океан до Англії, опісля до Берліна, а через Москву, Хабаровськ, Аляску до Канади і з поворотом до Ню-Йорку. Дорогу 25.000 км. задумує перелетіти сміливий летун за 4 дні, щоб побити свій власний рекорд лету довкола світу з 1931 р.

БЕРЛІН, ПАТ. В неділю 16. липня в год. 23.40 в ночі осів летун Пост на летунському майдані Темпельгоф біля Берліна. Летуна повитали тисячні маси народу, які дожидали його вже від півночі. Летун заявив журналістам, що підчас лету атмосферичні умовини були незвичайно неприємливі, бо панувала густа мряка. Величезну прислугу виявив летунові механічний летун-робот, який кермував літаком. По двогодинним відпочинку, набравши бензини, відлетів Пост на схід.

ДАНЦІҐ, 17. 7. ПАТ. Летун Пост осів у Кеніґсберґу в год. 6., щоби відпочати. Над ранком зі сходом сонця відлетів понад Литву на схід.

МОСКВА, 17. 7. ПАТ. Нині в ночі дожидають летуна Поста в Москві. Атмосферичні умовини не надто приємливі. Віє сильний вітер та паде дощ. Полудневі вітри мабуть приневолять Поста осісти в Москві.

—o—

ЛИТОВСЬКІ ЛЕТУНИ В КОВНІ.

БЕРЛІН, 17. 7. ПАТ. З Кеніґсберга надійшли вістки, що над містом появився литовський літак „Літавніка" з летунами Даріюс та Джірос, які в суботу вилетіли з Ню-Йорку до Ковна. Літак окружив місто, приготовляючись осісти на летунськім майдані в Ковні.

РІШЕННЯ РАДИ МІНІСТРІВ

ВАРШАВА, ПАТ. В суботу 15. липня ц. р. рада міністрів під проводом премієра Єнджеєвича приняла проект розпорядку президента, який вводить деякі зміни до закону про промислові та купецькі суди на области поморського, познанського та частинно в шлеськім воєвідствах і зносить окружний суд у Сувалках, а розмежовує наново область окружних судів у Луцьку, Пінську та Гродні. Одночасно рада міністрів ввела низку змін до розпорядку ради міністрів з 1927 р., який нормує винагороду для громад за підшукання приміщення для війська в мирному часі. Порішено теж злучити державні фабрики штучних погноїв в Хожові та Мосьціцах в одно підприємство.

ПОЛЕКШІ В ЗАЛЕГЛИХ ПОДАТКАХ.

ВАРШАВА, ПАТ. Економічний комітет при Раді Міністрів признав деякі полекші тим платникам, які залягають з податками з перед 1. жовтня 1931. Саме признані полекші зводяться до того, що уряд дарує нестягнені відсотки і кари за залеглість, а речинець платности залеглого податку розложить навіть на 10 років, якщо податок заінтабульовано на нерухомостях платника. Податки незаінтабульовані будуть платні до 4 років. У цій справі міністр скарбу видасть розпорядок. Зате над податковими полекшами для селян покищо далі радить економічний комітет, який розглядає теж програму уздоровлення відносин на селі. Одночасно економічний комітет розглянув проект міністерства скарбу щодо відловження промислових варстатів. З тією метою появиться розпорядок зі силою закону, який дасть задовженим промисловцям спромогу оголосити угодове поступовання без інґеренції суду, щоб осягнути від вірителів сплату довгу ратами. Тому уряд покінче ще один розмінний уряд, який обглядатиме ті справи.

„Як Збруч річку проходили“.

(В сумні 14-літні роковини).

Моїм друзям, з котрими довелось мені переходити Збруч — присвячую.

Це було перед чотирнацяти роками...

Горячий липневий день 16. — 1919 року...

Довгі, довгі ряди сірих мундурів стояли на клаптику рідної землі... Сумні лиця, зажурені чола...

Позад них горіючі села, порозкидані могили, розриті стрільнами поля...

За ними нісся плач старих батьків, матерей, маленьких діточок...

— „Куди ідете?... Стільки нас лягло тут і ви... останні вже нас кидаєте?...“

І наче в відповідь несуться стріли... Щораз ближче... і ближче... Ворожі стріли мішаються зі своїми...

А перед ними супокійно, ліниво пливе Збруч... А там далі... щось невідоме, вправді також рідне, але таке таємниче...

— Куди дорога?... — питає думка думку.

— На Київ!... А з Києва у серце тіснішої Батьківщини — відповідає друга...

І мимоволі звертаються лиця в сторону червоної заграви, що ширшає щораз більше, а спечені від спраги уста шепчуть: — „Ми ще повернемо“.

*

Вже перші ряди переходять міст. Одні, другі, десяті, сотні... тисячні... Піхота, кіннота, гарматчики... та вози... вози... Ще останній погляд поза себе кидають... Начеб хотіли у своїй душі вмістити цілу тіснішу Батьківщину, щоби перенести її у краще, спокійніше місце, де не було би ні плачу... ні горя...

Переходять спровола, поважно відчуваючи трагедію рідної землі. А стріли поза ними щораз ближче та ближче... То відступають останні ряди тих, що захищали перехід через річку. От вже на самому березі паде ще один, пробитий кулею. Власною кровю прощає вірний син дорогу Матір...

Ще хвилина... ще друга...

Ще один, ще другий ряд... І... перейшли...

В тім гук й стовп вогню. Міст висаджений...

Шлях за ними замкнений. Стали на другому березі і в сяєві заходячого сонця ще востаннє прощають рідну Батьківщину.

І ще востаннє вслухуються в розлучливий плач тих, що остали по тамтому боці річки...

І ще востаннє шлють до них підбадьорюючі слова: **ми вернемо внедовзі...**

*

Простелився новий шлях. І кожний відчув, що не всім доведеться сюди вертати...

*

Це було перед чотирнацяти роками.

Степан Конрад.

З життя наших середніх шкіл.

Цьогорічні матури і вписи по наших середніх школах просто фатальні. В колишній величезній держ. укр. гімназії в *Коломиї* (600—1000 учеників) є тепер всього 210 (!) учеників. До нової першої кляси здало 12 учеників. В прив. жін. гімназії Р. Школи в Коломиї здало матуру 5 учениць на 12 учениць VIII. кл. (предсідник візит. Тулея). В держ. укр. гімназії в *Станиславові* є 298 учеників, між ними всього 104 селянських дітей. В VIII. кл. було 36 учеників, матуру здало 17 учеників (предсідник візит. Лещій). До нової І-ої кляси зголосилося 27 учеників, іспиту не здало 10 учеників. В укр. жіночій гімназії Р. Школи в Станиславові було в VIII. кл. 14 учениць, матуру здало 7 учениць (предсідник управ. укр. держ. гімн. Левицький). В держ. укр. гімн. в *Перемишлі* було в осьми клясах 60 учеників, матуру здало 40 учеників (предсідник директор тоїж гімназії Шах). У прив. укр. гімназії Р. Школи в *Городенці* здало матуру 9 учеників, при письменнім матурі впало 6 учеників, при устній також 3 учеників (предсідник візитат. Ґерстман). У прив. укр. гімн. Р. Школи в *Рогатині* здало матуру 11 учеників, впало 7 (предсідник проф. Бойцун зі Станиславова) і т. д. і т. д. Мусимо собі поставити питання, чому по наших середніх школах так фатально випали матури. Чи наші діти, що давніше належали до найкращих учеників, тепер так зле вчаться, чи наші учителі так зле вчать, чи складаються на це інші причини? Ми повинні про це знати, бо школа нині дорога річ. У наших приватних школах мусіли ученики і учениці здавати матуру з 8 предметів, але в державних всього з 4—1 предметів! Чому тут така невдача? Якби виявилося, що причина цієї невдачі в тих інших причинах, то треба би нам вийти з тої байдужности, яка огорнула нас в останніх часах в шкільних справах. Шкіл мусимо боронити, бо інакше доля наша буде припечатана. Маємо так мало середніх шкіл, а ми зовсім не знаємо, що в них діється. Добре би було також, якби нам удалося вібрати цифрові дані, скільки наших дітей зголосилося в цілім краю до нової першої кляси. Виймо на тривогу, шукаймо доріг, поки час, бо буде запізно! Є серед нас вічні сварки через дрібні справи, а найважнішою справою, шкільництвом ми найменше цікавимося. А прецінь надходить час, де не лише народнім і середнім шкільництвом треба з усіх сил занятися, але й високим. Вступ для нашої молоді на високі школи щораз тяжчий, виїзд на чужину майже неможливий, середньошкільна молодь пічне нидіти по батьківських домах і ряди нашої інтеліґенції будуть щораз більше проріджуватися.

СПОРТ.

УКРАЇНА — РЕКОРД 4:2 (2:0).

15. VII. Україна в складі: Бутель І; Миськів, Охланик; Підлісецький, Кіцила, Бутель ІІ; Цимбала, Магоцький, Кльош, Воробець, Максимів.

Гра дуже цікава і на доволі високому рівні. В першій частині Україна має перевагу і добуває двоє воріт у 9 хв. зі стрілу Кльоша і в 21 хв. гарним стрілом Цимбали другі ворота. По перерві чорно-червоні дальше атакують і в 3 хв. Максимів добуває острим стрілом треті, а в 16 хв. Цимбала з перебою четверті ворота. При кінці Рекорд натискає і добуває двоє воріт в 32 і 36 хв. В Україні добре грав напад, а головно Цимбала, [illegible] без заміту, в обороні подобався Миськів. Видців 300.

УКРАЇНА ІІ — РЕКОРД ІІ 4:0 (2:0).

Гарна гра нападу України ІІ., для якої ворота здобули Юськевич 2, Лішинський і Лісікевич. Дебют Крушельницького в обороні випав дуже добре, грач цей повинен постійно грати на цій позиції.

УКРАЇНА — TEAM ІМПЕРАТОР-ГЛЯДІЯТОР 2:0 (0:0).

16. VII. Гра підчас великої спеки була нецікава і без темпа. Україна у складі з попереднього дня, лише у першій частині грав Вовк, у другій Магоцький. Ворота добув Магоцький в 21 і 23 хв. другої частини з підбрамкових замішань. Видців 150.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Погонь — Леґія 2:0 (1:0).
КРАКІВ. Висла — Подгуже 4:0 (0:0).
КРАКІВ. Гарбарня — Рух 4:2 (2:1).
ВАРШАВА. Чорні — Варшавянка 1:1 (1:0).
СЕДЛЬЦЕ. Л. К. С. — 22. п. п. 3:1 (2:1).

МИСТЕЦТВА ЛЬВІВ. ОКРУГИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. Лехія — Польонія 1:1.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

СТАНИСЛАВІВ. Ревера — Польонія (Чернівці) 2:2.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ч. 7-8, липень-серпень. Зміст: Купіть ягоди (обр.). Петрівка — на хліб голодівка. В. Січинський: Полтава (3 обр.). М. Андрусяк: Полтавська битва (1 обр.). „Підводне електричне око“. І. Крипякевич: Українське життя в княжих часах (6 обр.). Ів. Луцький: Внутрішнє уряджения і прикраси домівок укр. козацької старшини (1 обр.). Ф. Коковський: Памятки старовини на Лемківщині: І. Сяніччина (3 обр.), ІІ. Березівщина (1 обр.). Я. М. Береза: Поланка (4 обр.). Ф. Коковський: Заперечення правесности роду. Мих. Бардега: Значіння садівництва та городництва. Складові частини [illegible] Шеляк. Е. Жарський: Жорстока богомольниця (1 обр.). С. Б.: Масть чарівниць. Ю. Кордюк: Чортове насіння (1 обр.). С. Б.: Сонячні купелі. С. Б.: Мистці плавати [illegible]ком (1 обр.). Е. Жарський: Водяний спорт. В турецькій каварні. Бубнище (1 обр.). М. Дольницький: На найвищу гору світа (2 обр.) М. Михалько: Найдальший кут півн.-зах. укр. земель (1 обр.). Гострість бритви. Мельба. Вистава укр. нар. мистецтва у Ню-Йорку (1 обр.). М. З-ий: Шанґай (2 обр.). Слідами мамутів (1 обр.). Уду (1 обр.). Братство волоцюг (1 обр.). Безрукий редактор (1 обр.). Як живуть арабські студенти (1 обр.). Освітній курс в Яворові (1 обр.). Охоронюймо старі дерева. Бібліографія. Історія Т-ва „Просвіта“ (3 обр.). Освіта й виховання: С. Магаляс, Голосне читання; І. Брик, Освітньо-виховне значіння прогульок. Бібліотечний Порадник: Б. Ч., Бібліотечна статистика; В. Л., Як оправляти книжки; Оцінки.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.